

Εισαγωγή

*«Τελικά, Ντανί,
είσαι Γερμανός ή Γάλλος;»*

Ερώτηση για να κερδίσεις ένα εκατομμύριο ευρώ. Πραγματικά, δεν ξέρω την απάντηση. Έχω συνηθίσει να τη γλιτώνω με την πιρουέτα του «ημιάιμου» Ευρωπαίου, να είμαι ένα υβρίδιο που θα μπορούσε να συνδυάσει τα καλύτερα στοιχεία της καθεμιάς ταυτότητας. Στην πράξη, η ερώτηση αυτή παραμένει για μένα περίεργη. Ο Αμίν Μασαλούφ αφηγείται πολύ καλά πόσο δυσκολεύεται να εξηγήσει ότι δεν είναι ούτε Γάλλος ούτε απόλυτα Λιβανέζος. Στα όνειρά του, ή όταν αισθάνεται μελαγχολία ή φόβο, είναι και τα δύο. Σε ό,τι με αφορά, πρέπει να προσθέσω μια λεπτομέρεια: Στα σπορ είμαι με τη Γαλλία. Ακόμη και όταν οι θριαμβολογίες των δημοσιογράφων με εξοργίζουν, ομολογώ ότι αισθάνομαι ικανοποίηση όταν η Γαλλία παίρνει το παγκόσμιο πρωτάθλημα στο χάντμπολ. Ένα french attitude φαίνεται ότι έχει «μολύνει» τον γιο μου, αφού θέλει να γίνει Γάλλος. Άλλωστε την ταυτόσή

του την πάει πιο πέρα από τη δική μου και διασκεδάζω πολύ όταν τον ακούω να φωνάζει: «Κερδίσαμε, είμαστε πρωταθλητές!» Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι ένα μέρος της ευαισθησίας και των συναισθημάτων μου έχει ρίζες στη Γαλλία. Είναι ασφαλώς ο λόγος για τον οποίο οι Γάλλοι με θεωρούν τον πιο Γάλλο από τους Γερμανούς και οι Γερμανοί τον πιο Γερμανό από τους Γάλλους. Αυτό που είναι σίγουρο μέσα στους μαιάνδρους των ταυτοτήτων μου είναι ότι υπάρχει αυτή η Γαλλία που αγαπώ και μέσα στην οποία αναγνωρίζω τον εαυτό μου. Αυτή η Γαλλία που, σε κάποια σημαντική ιστορική στιγμή, μπόρεσε να φωνάξει: «Είμαστε όλοι Γερμανοεβραίοι!» Είναι επίσης ο λόγος για τον οποίο αποφάσισα, πιστός στη διπλή μου ταυτότητα, να επιδιώξω την επανεκλογή μου ως ευρωβουλευτή στη Γαλλία, επικεφαλής του ψηφοδέλιου Ευρώπη Οικολογία, στην περιφέρεια Ιλ ντε Φρανς. Στο κάτω κάτω, μήπως δεν έχω συμπληρώσει δύο θητείες στο Ευρωκοινοβούλιο ως Γερμανός, ενώ μόνο μία ως Γάλλος;

*«Ντανί, είσαι ακτιβιστής, ταραχοποιός,
ή ένας αξιοπρεπής πολιτικός;»*

Έχω ένα εξαιρετικό προνόμιο. Δε με θεωρούν συνηθισμένο πολιτικό, δηλαδή επαγγελματία πολιτικό. Είμαι βέβαια ευρωβουλευτής, υπήρξα αντιδήμαρχος Φρανκφούρτης (πάντα ως ακτιβιστής, χωρίς να δεχτώ αποζημίωση). Ανήκω στην ευρωπαϊκή, και ειδικότερα στη γαλλική και στη γερμανική, πολι-

τική σκηνή επί πολλά χρόνια, αλλά πρώτα απ' όλα ως ακτιβιστής, συμμετέχοντας σε αγώνες, υποστηρίζοντας ιδέες. Γνωρίζω το ειδικό βάρος των θεσμών, αλλά επίσης και την αναγκαιότητα να τους αναπροσανατολίσουμε για να αλλάξουν τα πράγματα. Αυτό μου δίνει ελευθερία λόγου και τη δυνατότητα να τηρώ αποστάσεις από τη θέση στην οποία έχω εκλεγεί. Το να είσαι επαγγελματίας πολιτικός δεν έχει νόημα αφεαυτού. Αν αντιμετωπίζεις το έργο του εκλεγμένου σαν καριέρα, πολύ γρήγορα απομακρύνεσαι από τους ψηφοφόρους, για να υποκύψεις στα νοσηρά παιχνίδια των μηχανισμών, ή προσπαθείς να αποκτήσεις προσωπικά οφέλη. Αν η πολιτική μου διαδρομή, με όλες τις βεβαιότητες και τις αμφιβολίες μου, τελείωνε αύριο το πρωί, η βαθιά μου πεποίθηση θα ήταν ότι δεν τελειώνει η ζωή μου, αλλά ότι ξεκινάει μια νέα. Η νέα ζωή θα διαδεχόταν την προηγούμενη. Με κανένα τρόπο όμως δε θα φίμωνε μέσα μου το πάθος, τον ενθουσιασμό και τις στιγμές εξέγερσης απέναντι στην αυθαιρεσία και στις απαράδεκτες καταστάσεις.

«Ας είναι. Έχεις παραμείνει λοιπόν εξεγερμένος, πιστός στα νιάτα σου, ή έχεις γίνει ένας ρεφορμιστής που τον κέρδισε ο ρεαλισμός και η μετριοπάθεια;»

Είμαι σίγουρα και τα δύο, επειδή είμαι κατά βάση δημοκράτης. Η αντίσταση σε κάθε μορφή ολοκληρωτισμού είναι χαραγμένη στο πετσί μου. Τίποτα δε με απωθεί περισσότερο

από την ιδέα να θέλεις να κάνεις τους ανθρώπους ευτυχισμένους παρά τη θέλησή τους. Γνωρίζουμε που οδηγεί αυτό. Πρέπει λοιπόν να συνδιαλέγεσαι μαζί τους αδιάκοπα για να τους πείσεις. Αυτό είναι ο ρεφορμισμός. Δεν είναι τα ημίμετρα, αντίθετα, είναι η σταθερότητα των πεποιθήσεων αλλά και η βεβαιότητα ότι οι πεποιθήσεις δεν αξίζουν τίποτα αν δεν τις μοιράζεσαι. Παλιότερα το έχω εκφράσει λέγοντας ότι είμαι φιλελεύθερος-ελευθεριακός. Εκφράζει αρκετά την επιλογή μου υπέρ της ελευθερίας του ατόμου. Εννοείται, όχι των μεγάλων πολυεθνικών, για τις οποίες δεν έχω σταματήσει να απαιτώ τον έλεγχο και τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων τους. Οι επαναστάτες είναι επικίνδυνοι ή αδύναμοι. Προτιμώ να είμαι πειστικός και αποτελεσματικός. Σήμερα θα αποκαλούσα ευχαρίστως τον εαυτό μου ριζοσπάστη-ρεφορμιστή. Ριζοσπάστη ως προς τις αναγκαίες επιλογές που πρέπει να κάνουμε για να θεραπεύσουμε την κρίση που αντιμετωπίζουμε και ρεφορμιστή ως προς τις διαδικασίες, γιατί δε μας επιτρέπεται να αποτύχουμε.

Είμαι λοιπόν αυτά τα υβριδικά στοιχεία, αυτό το ανακάτεμα, ή μάλλον αυτή η συνεχής ένταση. Γι' αυτό επιστρέφω στον αγώνα, με τη βεβαιότητα ότι περνάμε μια κρίσιμη περίοδο, από την οποία μπορεί να προκύψει το καλύτερο ή το χειρότερο. Είναι ακόμα καιρός να αποφασίσουμε συλλογικά για το μέλλον μας. Αύριο θα είναι πολύ αργά. Η χρεοκοπία τού μοντέλου ανάπτυξης που ακολουθήσαμε μέχρι τώρα δε γίνεται φανερή μόνο από το εύρος της χρηματιστηριακής και οι-

κονομικής κρίσης που αντιμετωπίζουμε. Επαληθεύεται επίσης από τις ακραίες αυξομειώσεις της τιμής του πετρελαίου, από τις αυξήσεις των τιμών των αγροτικών προϊόντων, που προκάλεσαν την αρχή ενός λιμού το 2008 και λίγο έλειψε να προξενήσουν τη φοβερότερη πείνα των τελευταίων τριάντα χρόνων. Επαληθεύεται ακόμη από τις καταστροφές που προκαλεί η οικολογική κρίση, την απειλή της κλιματικής αλλαγής, τη μόλυνση, τους διατροφικούς κινδύνους, τις διάφορες ελλείψεις. Ενώ οι περισσότερες κυβερνήσεις, καθώς και οι παραδοσιακές πολιτικές δυνάμεις της δεξιάς αλλά και της αριστεράς, της άκρας αριστεράς συμπεριλαμβανομένης, επικαλούνται μια οικονομική ανάκαμψη πάνω στα ίδια μοντέλα, εμείς είναι καιρός να πούμε ότι μια άλλη ανάπτυξη είναι εφικτή και αναγκαία.

Χρειάζεται όμως γι' αυτό να αποκαταστήσουμε την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τον πολιτικό κόσμο. Οι επιφυλάξεις απέναντι στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση αποκρυσταλλώνουν μια δυσπιστία, αλλά πρόκειται για γενικότερο φαινόμενο. Σε μεγάλο βαθμό βέβαια οι σύγχρονες κυρίαρχες ελίτ έχουν τεράστια ευθύνη γι' αυτή την κρίση εμπιστοσύνης. Κάποιοι συμπεριφέρθηκαν κερδοσκοπικά, από καθαρή πλεονεξία, άλλοι επέδειξαν τον πιο άγριο κυνισμό, όλοι κοιτάζουν τους από κάτω με ένα μίγμα περιφρόνησης και συμπόνοιας.

Μια άλλη διέξοδος είναι εφικτή. Πρέπει να βρούμε κοινωνικούς δεσμούς στους οποίους θα μπορούμε να έχουμε εμπιστοσύνη. Αυτό σημαίνει επίσης θεσμούς που εγγυώνται

αυτή την εμπιστοσύνη. Η αστυνομία, η δικαιοσύνη είναι αναξιόπιστες λόγω αυθαίρετων πρακτικών. Από τη μια το κράτος υποδαυλίζει τους φόβους και από την άλλη αντιμετωπίζει βίαια κάθε διαφωνία. Ο αγώνας για τις ατομικές ελευθερίες είναι στενά συνδεδεμένος με τον αγώνα για μια άλλη κοινωνία, με περισσότερη ισότητα, περισσότερη αλληλεγγύη, περισσότερο σεβασμό προς το περιβάλλον. Γι' αυτό γράφω αυτό το βιβλίο.

Επειδή έχω την πεποίθηση ότι μπορούμε να αλλάξουμε τα πράγματα και ότι η κατάλληλη κλίμακα γι' αυτή την αλλαγή είναι η Ευρώπη.